

Nr 9.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan om anslag till Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg jämte i ämnet väckta motioner.

Kungl. Maj:ten har i årets statsverksproposition (IX ht p. 154) föreslagit riksdagen att till Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, vilket belopp understiger innevarande budgetårs anslagsanvisning med 7 700 kronor.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 46 av herr *Karlsson, Gustaf*, och herr *Andersson, Karl*, samt II: 51 av herr *Mårtensson* i Uddevalla m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att en radiofyr snarast skall uppsättas vid skäret Klövningarna i norra Bohuslän samt att ifrågakvarande anslag med hänsyn därtill för budgetåret 1952/53 skall ökas från 50 000 till 100 000 kronor;

2) II: 53 av herr *Levin m. fl.*, vari hemställts, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett belopp av 154 400 kronor.

Beträffande de närmare skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

Yttranden över motionerna I: 46 och II: 51 ha inhämtats från fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök samt lotsstyrelsen.

Fiskeristyrelsen har i sina anslagsäskanden hemställt, att anslaget skall uppföras med 154 400 kronor i enlighet med följande sammanställning.

1. Underhåll och drift av fiskefyrar	9 000
2. Nyanläggningar:	
a) Fiskefyr på Gnäggen söder om Södra Ulvön, Väster-	
norrlands län	7 200
b) Mistignalanläggning (tyfon) vid Åstholmsudde,	
Västernorrlands län	20 400
c) Fiskefyr på Bålsön, Gävleborgs län.....	7 800
d) Fiskefyr på Erskär, Östra Eds socken, Kalmar län..	15 600
e) Fiskefyr å Rödsjär ostnordost om Saltvik, Kalmar	
län	15 600
f) Fiskefyr på Rönnesjär, Blekinge län	16 000
g) Fiskefyrar på Flöjten och Flundrebådan, Blekinge	
län	34 000

h) Mistsignalanläggning vid Kåseberga, Kristianstads län	3 400	
i) Fiskefyr på sydvästra udden av Södra Långön utanför Strömstad, Göteborgs och Bohus län	14 400	
j) Fiskefyr på Matskär, Göteborgs och Bohus län	11 000	145 400
		<hr/>
		154 400

Av fiskeristyrelsens framställning må här vidare återgivas motiveringen beträffande det till underhåll och drift av fiskefyrar äskade beloppet.

Styrelsens förslag innebär en ökning av det till underhåll och drift avsedda beloppet med 1 350 kronor. Härav hänföra sig 340 kronor till bidrag till underhåll av två fiskefyrar, till vilkas anordnande medel anvisats av anslaget för innevarande budgetår. Sedan en följd av år har dylikt bidrag i allmänhet bestämts till 150 kronor per fyr och år. Redan förut har emellertid detta belopp ansetts vara väl knappt och genom prisstegringen på arbetskraft och förnödenheter ha de nu utgående bidragen blivit alldeles otillräckliga. Fiskeristyrelsen förordar därför, att anslaget till en var av de två ifrågakvarande fyrarna skall bestämmas till 170 kronor per år. Återstoden av ökningen avses för en av enahanda skäl motiverad höjning av bidragen till underhåll och drift av äldre säkerhetsanordningar.

Statskontoret har i yttrande över fiskeristyrelsens anslagsäskanden icke funnit anledning till erinran mot förslaget till medelsanvisning till underhåll och drift av fiskefyrar m. m. På grund av nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet i fråga om investeringar anser statskontoret, att nyanläggningsverksamheten icke bör utvidgas. Statskontoret förordar, att anslaget skall upptagas med 60 000 kronor.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

»Såsom framgått av det föregående innebär fiskeristyrelsens hemställan till en början, att bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar i fortsättningen i regel skall bestämmas till 170 kronor per fyr och år. Mot detta förslag har jag icke något att erinra. Jag biträder även förslaget, att dylika bidrag skola utgå till de två fiskefyrar, till vilkas anordnande medel anvisats från innevarande budgetårs anslag. Till underhåll och drift av fiskefyrar böra sålunda i enlighet med fiskeristyrelsens beräkningar anvisas 9 000 kronor.

Fiskeristyrelsens framställning rörande medel till nyanläggning av säkerhetsanordningar synes enligt min mening i och för sig väl motiverad med hänsyn till att ett utförande av de av styrelsen ifrågasatta anläggningarna säkerligen skulle bli till stort gagn för fiskerinäringen. I nuvarande läge anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka någon utvidgning av den för innevarande budgetår bestämda kostnadsramen för dylika anläggningar. För ändamålet torde sålunda böra beräknas ett oförändrat belopp av 50 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår komma att uppgå till (9 000 + 50 000 =) 59 000 kronor. Emellertid torde, på grund av dröjsmål med leveranser av beställd fyrmateriel, en rätt betydande reservation komma att föreligga vid innevarande budgetårs utgång. Med hänsyn härtill anser jag det till fyllest, om anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 50 000 kronor.»

Fiskeristyrelsen har i sitt yttrande över motionerna I: 46 och II: 51 anfört i huvudsak följande.

Det äger sin riktighet att, som i motionerna framhålles, fiskeristyrelsen för närvarande icke ansett sig böra förorda anordnande av en radiofyr vid Klövningarna. Fiskeristyrelsens ståndpunktstagande härvidlag har helt berott på den otillräckliga medelsanvisningen.

På framställning av fiskeristyrelsen har inom lotsstyrelsen gjorts en beräkning av kostnaderna för en radiofyr på Klövningarna. Därvid ha anläggningskostnaderna för en riktad dylik fyr med anslutning till det elektriska kraftnätet uppskattats till minst 100 000 kronor och de årliga driftkostnaderna till omkring 2 500 kronor. För en cirkulär radiofyr, som ger betydligt mindre god vägledning än en riktad fyr, inrättad för batteridrift och med en räckvidd av högst 10 nautiska mil, beräknades anläggningskostnaderna i början av år 1951 till omkring 40 000 kronor och de årliga driftkostnaderna till omkring 2 000 kronor. I dagens läge torde anläggningskostnaderna enligt detta alternativ böra beräknas till minst 50 000 kronor. Härav framgår, att även för anläggning av en radiofyr med ganska begränsad vägledningsförmåga skulle huvuddelen av hela den för nyanläggningar avsedda delen (50 000 kronor) av det för innevarande budgetår anvisade anslaget till Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg behövt tagas i anspråk. Detsamma gäller även beträffande motsvarande anslag för budgetåret 1952/53, om detsamma icke höjes avsevärt utöver vad i årets statsverksproposition föreslagits.

Medelsbehovet enbart för nyanläggningar av säkerhetsanordningar för fiskefartyg, oberäknat bidraget till radiofyren på Klövningarna, uppgår för närvarande till 145 400 kronor. Även om nämnda radiofyr får anses vara mycket välbehövlig, bör den dock knappast komma i förhand framför övriga nyanläggningar, för vilka medelsanvisning av fiskeristyrelsen förordats.

Vad beträffar ifrågavarande anslag för budgetåret 1952/53 har i årets statsverksproposition tillsammans föreslagits anvisande av 50 000 kronor, därav för underhåll och drift 9 000 kronor. För nyanläggningar skulle alltså endast 41 000 kronor stå till förfogande. Enligt föredragande statsrådet kunde emellertid på grund av dröjsmål med leveranser av beställd fyrmateriel en rätt betydande reservation väntas föreligga vid innevarande budgetårs utgång. Enligt vad fiskeristyrelsen under hand inhämtat synes detta dock knappast bliva fallet, vilket medför, att man vid bifall till vad i statsverkspropositionen föreslås endast har att räkna med ett belopp av omkring 41 000 kronor för nyanläggningar, alltså åtskilligt mindre än under innevarande år.

Skall, utan att andra nyanläggningar sättas i efterhand, utrymme för bidrag till radiofyren på Klövningarna, utförd enligt det billigare alternativet, kunna beredas inom anslaget i fråga, bör därför anslaget, vad beträffar nyanläggningar, ökas med (145 400 + 50 000 - 41 000 =) 154 400 kronor i förhållande till vad i statsverkspropositionen föreslagits.

Lotsstyrelsen har i sitt yttrande över motionerna I: 46 och II: 51 anfört bland annat följande.

Klövningarna äro två bredvid varandra liggande skär, belägna norr om Kosteröarna och omedelbart intill det nordligaste inloppet på svenskt vatten från Skagerack till Bohusläns skärgård (Strömstad m. m.). Till ledning för angoring av inloppet håller lotsverket en lysboj med mistsignalklocka stationerad i öppen sjö väster om Koster. Inloppet är fyrbelyst medelst två obe-mannade fyror, av vilka den yttre är uppförd på det östra av de båda nämnda skären.

Därest en radiofyr skall anordnas till ledning under nedsatt sikt och tjocka genom ifrågavarande inlopp, är det utan vidare klart, att den i nautiskt hänseende gynnsammaste platsen för radiofyren är Klövningarna.

Två slag av radiofyror förekomma, nämligen cirkulära och riktade. En cirkulär radiofyr kan i föreliggande fall anordnas till lägre kostnad än en riktad sådan men skulle vara olämplig med hänsyn till förefintliga grund m. m. i de omgivande farvattnen. En riktad radiofyr, direkt utmärkande kurslinjen i yttre delen av inloppet, synes däremot kunna användas. Innan vissa prov verkstälts på ort och ställe med en transportabel radiofyrutrustning kan det likväl icke med säkerhet avgöras, huruvida tillfredsställande resultat kunna påräknas med en riktad radiofyr. Kostnaderna för en dylik undersökning torde uppgå till mellan 3 000 och 4 000 kronor.

Anläggningskostnaden för en riktad radiofyr på Klövningarna beräknades av lotsstyrelsen i maj 1950 till 85 000 kronor. Numera får man räkna med en avsevärt högre kostnad, i första hand till följd av inträffade stora prisstegringar. Härtill kommer emellertid, att erforderlig stationsbyggnad för radiofyren måste givas ett betydligt kraftigare utförande än tidigare förutsatts samt uppföras på en hög betongsockel; det har nämligen under två svåra stormar i december 1951 visat sig, att sjön kan spola över de båda skären i långt större omfattning än man tidigare ansett möjligt. Med hänsyn till de nu nämnda omständigheterna får anläggningskostnaden i dagens läge beräknas uppgå till omkring 160 000 kronor. Den i motionerna föreslagna ökningen av anslaget med 50 000 kronor är sålunda på intet sätt tillräcklig för att tillgodose det avsedda syftet.

I detta sammanhang bör jämväl omnämnas, att internationella teleunionen icke anvisat något frekvensområde (våglängdsområde), som lämpligen kan nyttjas för riktade radiofyror av här ifrågavarande slag. Man bleve därför för en radiofyr på Klövningarna hänvisad till att välja frekvens (våglängd) inom ett område, anvisat för annat slag av trafik. Härvid finge man emellertid riskera, dels att radiofyrens signaler bleve störda av sådan trafik, dels ock möjligen att radiofyrens ursprungligen valda frekvens (våglängd) finge ändras en eller flera gånger med hänsyn till de störningar den kunde åstadkomma på annat lands legitima trafik.

Med hänsyn till vad sålunda anförts får lotsstyrelsen avstyrka bifall till motionerna.

Utskottet. Enligt utskottets mening finnes intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om bidrag till underhåll och drift av fiskefyror. Utskottet tillstyrker därför, att för detta ändamål anvisas ett belopp av 9 000 kronor.

Vad härefter angår nyanläggning av säkerhetsanordningar torde det otvivelaktigt vara önskvärt, att hela det av fiskeristyrelsen föreslagna anläggningsprogrammet kommer till utförande. Det oaktat anser utskottet sig

med hänsyn till nu rådande ekonomiska läge böra förordas, att ifrågakvarande verksamhet även under budgetåret 1952/53 hålles inom i huvudsak samma kostnadsram — 50 000 kronor — som bestämts för innevarande budgetår. Utskottet kan således icke tillstyrka, att medel anvisas i den omfattning, som föreslagits av fiskeristyrelsen samt i motionen II: 53. Då den i motionerna I: 46 och II: 51 förordade radiofyren å skäret Klövningarna icke torde böra givas företräde framför de anläggningar fiskeristyrelsen föreslagit, får utskottet vid detta ställningstagande avstyrka bifall till sistnämnda motioner.

Emellertid har utskottet inhämtat från fiskeristyrelsen, att för närvarande endast ett obetydligt belopp kvarstår odisponerat å innevarande budgetårs anslag för ifrågakvarande ändamål. Med utgångspunkt från vad utskottet nyss anfört rörande kostnadsramens storlek finner utskottet sig därför böra i så måtto tillstyrka hemställan i motionen II: 53 att utskottet förordar, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 60 000 kronor förhöjt belopp. Vid bifall härtill torde i runt tal 51 000 kronor kunna disponeras till nyanläggningsverksamhet.

Med hänsyn till det stora behovet av säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t, därest de ekonomiska förhållandena det medgiva, till nästa års riksdag framlägger förslag om en ökad medelsanvisning för ändamålet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt motionen II: 53 ävensom med avslag å motionerna I: 46 och II: 51, till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Stockholm den 27 mars 1952.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Svedberg*, Hjalmar Nilsson, Sundberg, Bror Nilsson, Ebbe Ohlsson, Mossberger, Yngve Persson* och Nord; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta*, Pettersson i Dahl, Antby och Ahlsten*, fru Eriksson i Hallstahammar*, herrar Utbult, Larsson i Karlstad, Lindström, Andersson i Essvik och Arweson.

* Ej närvarande vid justeringen.